

PEDAGOGIK ERUDITSIYA YUQORI MALAKALI TARBIYACHI PEDAGOGLAR TAYYORLASHNING OMILI SIFATIDA: TASVIRIY FAOLIYAT MASHG‘ULOTLARI INTEGRATSIYASI

Tadjibayev Salimjon Sabirjanovich
Andijon davlat pedagogika instituti dotsenti
e-mail: salimjontadjibayev68@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19455938>

Annotatsiya: ushbu maqolada pedagogik eruditsiyaning mazmun-mohiyati, yuqori malakali tarbiyachi pedagoglarni tayyorlashdagi roli va ta’lim jarayonida tasviriy faoliyat mashg‘ulotlari bilan integratsiyasi yoritilgan. Maqolada pedagogik eruditsiyani shakllantirishning amaliy yo‘llari, tasviriy faoliyat orqali bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, pedagoglarning kasbiy kompetensiyasini oshirish masalalari tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: pedagogik eruditsiya, tarbiyachi pedagog, tasviriy faoliyat, integratsiya, ta’lim sifati, kasbiy kompetensiya.

Аннотация: в данной статье раскрываются сущность и содержание педагогической эрудиции, её роль в подготовке высококвалифицированных воспитателей-педагогов, а также интеграция с занятиями изобразительной деятельностью в образовательном процессе. В статье анализируются практические пути формирования педагогической эрудиции, развитие творческих способностей детей посредством изобразительной деятельности, а также вопросы повышения профессиональной компетентности педагогов.

Ключевые слова: педагогическая эрудиция, воспитатель-педагог, изобразительная деятельность, интеграция, качество образования, профессиональная компетентность.

Annotation: this article examines the essence and content of pedagogical erudition, its role in the training of highly qualified educator-teachers, and its integration with visual activity classes in the educational process. The article analyzes practical ways of developing pedagogical erudition, fostering children's creative abilities through visual activities, and improving the professional competence of teachers.

Keywords: pedagogical erudition, educator-teacher, visual activity, integration, quality of education, professional competence.

Zamonaviy ta’lim tizimi pedagoglardan nafaqat chuqur nazariy bilimga ega bo‘lishni, balki keng dunyoqarash, ijodkorlik va yuqori kasbiy mahoratni talab qiladi. Ayniqsa, maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim tizimida faoliyat yurituvchi tarbiyachi pedagoglar bolalarning shaxs sifatida shakllanishida muhim rol o‘ynaydi.

Pedagogik eruditsiya pedagogning kasbiy bilimlar majmuasi bo‘lib, u nazariy bilimlar, metodik ko‘nikmalar va amaliy tajribalarni o‘z ichiga oladi. Shu bilan birga, pedagogik eruditsiya bolalarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish va ta’lim jarayonini boyitishda muhim vosita hisoblanadi.

Tasviriy faoliyat mashg‘ulotlari esa bolalarda ijodiy tafakkur, tasavvur va vizual fikrlashni rivojlantiradi. Pedagogik eruditsiya va tasviriy faoliyatning integratsiyasi pedagoglarning kasbiy kompetensiyasini oshirish hamda bolalarning o‘quv va ijodiy faoliyatini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Pedagogik eruditsiya – pedagogning pedagogika, psixologiya, metodika va boshqa fanlar bo‘yicha keng qamrovli bilimga ega bo‘lishi, shu bilimlarni amaliy faoliyatda qo‘llay olishidir.

Eruditsiyaga ega tarbiyachi pedagog ta’lim jarayonini samarali tashkil etadi, tarbiyalanuvchilar bilan to‘g‘ri muloqot o‘rnatadi va ta’lim sifatini oshiradi.

Pedagogik eruditsiya quyidagi jihatlarni o‘z ichiga oladi:

1. Nazariy bilimlar: pedagogika, psixologiya, didaktika.
2. Metodik ko‘nikmalar: ta’lim jarayonini tashkil etish va baholash.
3. Ijodiy yondashuv: pedagogik vaziyatlarga innovatsion yechimlar.
4. Madaniy dunyoqarash: jamiyat, madaniyat va ma’naviyatga oid bilim.

Tasviriy faoliyat bilan integratsiya pedagogik eruditsiyani amaliy faoliyat bilan bog‘lash imkonini beradi, bolalar bilan ishlashda pedagogning ijodiy yondashuvini oshiradi.

Tasviriy faoliyat mashg‘ulotlari tarbiyachi pedagoglar uchun o‘quv jarayonini boyitish, yangi metod va usullarni qo‘llash imkonini beradi. Pedagogik eruditsiyaga ega pedagog quyidagi imkoniyatlarga ega bo‘ladi:

-Bolalarning psixologik va ijodiy xususiyatlarini tushunadi.

-Ta’lim jarayonida individual yondashuvni qo‘llaydi.

-Pedagogik vaziyatlarni tahlil qiladi va samarali yechim topadi.

-Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llaydi.

-Tasviriy faoliyat orqali bolalarda vizual tafakkur va ijodiy qobiliyatni rivojlantiradi.

Masalan, maktabgacha ta’lim tashkilotida tarbiyachi pedagog tasviriy faoliyatning rasm, applikasiya, qurish-yasash hamda loy ishi mashg‘ulotlarida bolalar bilan turli materiallar yordamida shakllar, rang va kompozitsiyalar yaratish mashg‘ulotlarini olib boradi. Ushbu mashg‘ulotlar orqali bolalar nafaqat san’atga oid ko‘nikmalarini rivojlantiradi, balki pedagogik eruditsiya yordamida mashg‘ulotni interfaol va maqsadli tarzda tashkil etadi.

Pedagogik eruditsiyani shakllantirish yo‘llari tasviriy faoliyat orqali:

1. **Mustaqil o‘qish va ilmiy izlanish:** Tarbiyachi pedagoglar adabiyotlar, metodik qo‘llanmalar va pedagogik tadqiqotlar bilan muntazam tanishib borishlari zarur. Bu ular uchun tasviriy faoliyat mashg‘ulotlarini boyitish imkonini beradi.

2. **Malaka oshirish va seminarlar:** Seminar va treninglarda tarbiyachi pedagoglar tasviriy faoliyat metodikalarini o‘rganadi, yangi texnologiyalar bilan tanishadi.

3. **Tajriba almashish:** Ochiq mashg‘ulotlar va metodik uchrashuvlar orqali tarbiyachi pedagoglar bir-birining tasviriy mashg‘ulot usullarini kuzatib, eruditsiyasini oshiradi.

4. **Axborot texnologiyalaridan foydalanish:** Onlayn platformalar orqali tarbiyachi pedagoglar interaktiv tasviriy faoliyat materiallarini o‘rganadi va amaliy mashg‘ulotlarda qo‘llaydi.

5. **Integratsiyalangan mashg‘ulotlar:** Tasviriy faoliyatni boshqa fanlar bilan integratsiyalash (matematika, atrof-muhit, musiqa va b.) bolalar va tarbiyachi pedagoglarning ijodiy va pedagogik eruditsiyasini oshiradi.

Pedagogik eruditsiyaning ta’lim sifati va tasviriy faoliyatga ta’siri

Pedagogik eruditsiya maktabgacha ta’lim tashkilotlarida tasviriy faoliyat mashg‘ulotlari sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Keng bilimga ega tarbiyachi pedagog:

-Ta’lim jarayonini qiziqarli tashkil etadi.

-Bolalarning ijodiy va vizual tafakkurini rivojlantiradi.

-Zamonaviy interfaol metodlardan foydalanadi.

-Mashg‘ulotlarni individual yondashuv bilan boyitadi.

Tasviriy faoliyat orqali bolalarning ijtimoiy, psixologik va ijodiy rivojlanishi samarali amalga oshadi. Pedagogik eruditsiyaga ega pedagog bu jarayonda mashg‘ulotlarni maqsadli va tizimli tashkil etadi, bolalarning qiziqishlarini qo‘llab-quvvatlaydi.

O‘zbekiston maktabgacha ta’lim tizimida o‘tkazilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, tasviriy faoliyat bilan integratsiyalangan pedagogik mashg‘ulotlar pedagoglarning eruditsiyasini oshirish, bolalarning ijodiy va intellektual rivojlanishini ta’minlashda samarali vosita hisoblanadi, ya’ni:

-Rang va shakl bilan ishlash jarayonida bolalarda geometrik tushunchalar shakllanadi.

-Tasviriy faoliyat orqali bolalar o‘z fikrini vizual tarzda ifodalaydi, pedagog esa ularni to‘g‘ri yo‘naltiradi.

-Integratsiyalashgan mashg‘ulotlar pedagoglarga eruditsiyani amaliy faoliyat bilan mustahkamlash imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, pedagogik eruditsiya yuqori malakali tarbiyachi pedagoglar tayyorlashning asosiy omillaridan biribo‘lib, uni tasviriy faoliyat mashg‘ulotlari bilan integratsiyalash pedagoglarning kasbiy kompetensiyasini oshirish, bolalarning ijodiy va intellektual rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Shu sababli pedagogik kadrlarni tayyorlash jarayonida tasviriy faoliyat integratsiyasi va pedagogik eruditsiyani rivojlantirishga alohida e’tibor qaratish zarur. Bu esa ta’lim sifatini oshirish va zamonaviy talablarga javob beradigan malakali pedagoglarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Muslimov N.A., Usmonboeva M.H. Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. Toshkent: “Sano standart” nashriyoti, 2015. 81 b.

2. Tolipov O‘., Usmonboeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. T.: Fan, 2006. 200 b.

3. Ochilov M. Pedagogik mahorat. T. “Iqtisod-moliya”- 2009. 420 b.

4. Raximov A. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiyalar. T.: Fan va texnologiyalar, 2009

5. Tadjibayev S. Tasviriy faoliyatga o‘rgatish. O‘quv qo‘llanma “Science and innovation” nashriyoti - Toshkent : 2024. -217 b.

6. Таджибаев С.С. Интеграция образовательных областей при организации занятий изобразительной деятельности / “Tarbiyachining innovatsion va kreativ faoliyatini raqamlashtirish” xalqaro ilmiy-amaliy anjuman. 2022, 19-may. - Andijon. - B. 433-434.